

**(С)поделена природа? Природно наследство и местно развитие
в един регион от българо-сръбското пограничие**

Ивайло Марков

(Резюме)

Статията се фокусира върху един регион от българо-сръбското пограничие, географски доминиран от Руй планина, по чието било преминава границата между двете страни, и долината на р. Ерма, образуваща два величествени пролома при протичането си в този планински район – Ломнишкото ждрело (България) и Погановското ждрело (Сърбия). Този микроприроден регион (в географски смисъл) до 1919 г. споделял много общи културни, социални и икономически характеристики (в антропологичен смисъл) и представлявал историко-географска цялост. С прокарването на границата в резултат от решенията на Ньойския договор тази цялост е поделена между България и Сърбия. Граничният режим е строг и непрониклив през цялата втора половина на XX в., превръщайки зоните от двете страни на границата в охранявана, но индустриално неразвита периферия. С „отварянето“ на границите след 1989 г. и особено в контекста на евроинтеграционните процеси характерът на българо-сръбската граница се променя, превръщайки я постепенно в мост за разнообразни трансгранични инициативи. Значителна част от тях са свързани със съхранената екологично чиста природа, оценявана днес от местните власти и общности като ценно богатство, което би могло да бъде и важен ресурс и инструмент за преодоляване на периферната позиция.

Ключови думи: природно наследство; трансгранично сътрудничество; център – периферия; екологичен туризъм; местно развитие

Ивайло Марков

Институт за етнология и фолклористика

с Етнографски музей

ул. „Московска“ № 6А

1000 София, БЪЛГАРИЯ

ivo.d.mark@gmail.com